

LENTI TÖRTÉNETE II. KÖTETÉRŐL

(1849-1945)

Három éve jelent meg színes borítós, fekete-fehér fotókkal illusztrált kötetben Lenti város történetének első része, amely 1172-től 1849-ig dolgozta föl a Kerka menti kis falu, végvár és mezőváros fejlődésének ivét. Október elején mutatták be a második kötetet, amely a 48-as szabadságharc végétől a második világháború befejezéséig veszi számba a történéseket, közel négyszáz oldalon, bőséges képi illusztrációval. Mindkét kötet szerzője Tantalic Béla nyugalmazott tanár, aki autodidakta történészként már évtizedek óta gyűjti, menti, őrzi a dokumentumokat.

RÖVID SZÓVÁLTÁS A SZERZŐVEL

Tantalic Béla Lentiben él egy kertés családi házban. Szobájában könyvek okirat-másolatok, fényképek halmaza, mintha még mindig a megjelent kötetben dolgozna.

Hogy alakult ki ez a múlt-keresési, kutatási szenvedély? – kérdezem.

Tanárként mindig arra törekedtem, hogy közelebb hozzam a gyerekekhez a nagy eseményeket, valahogy kézzelfoghatóbbá akartam tenni a távolinak érzett korokat. A gyerekek azt hitték, hogy a történelem másutt történt, nekünk itt a végeken semmi közünk hozzá. Így aztán például amikor Zrínyiről beszéltem elmondtam, hogy a török elleni szervezkedés miatt járt a Nemthi (Lenti) várban, sőt megszereztem fénymásolatban egy levelét is, amit minden diák kézbe vehetett. Én magam is meglepődtem, hogy mennyire fel tudtam kelteni a gyerekek érdeklődését. Tudtam, hogy a módszert folytatnom kell és folytattam is, amiből aztán később kinőtt egy honismereti, helytörténeti szakkör, és a helyi kötődésű dokumentumok gyűjtése egyre fontosabb lett.

Hogy született meg az első kötet, Lenti középkori története?

Különbféle kiadványok szerkesztői időről-időre kerestek lentiről történeti anyagokat, de ez nem állt rendelkezésre. Annyit lehetett tudni, hogy a korai mezőváros a Bánffyak birtoka volt, és hogy mint török elleni végvár helyt állt. Összegző történeti anyag nem volt. A kilencvenes évek elején felkértek, hogy írjam meg a helység középkori történetét. Így jelent meg 1993-ban az első rész.

Rönkszállítás a zajdai erdőből 1931-ben

Voltak nagy rátalálások?

Többször is. Például tudni lehetett, hogy valamikor a század elején létesült lentiben egy pótkávégyár, de senki közelebbit nem tudott róla. Jártam a Zala Megyei Bíróságon, nem találtam semmit, kutattam a Zala Megyei levéltárban, ott sem volt semmi nyoma, az Országos Levéltárban szintén. Már-már feladtam, amikor a Tóvárosi Levéltárban elém tettek mintegy tizenöt kiló iratanyagot, s az mind a Lenti Orient Pótkávégyárról szólt.

Mi volt a legkedvesebb „lelet”?

Egy nyírfakéregből faragott levelezőlap, amit a Don-nyarból küldött egy bizonyos Tóth honvéd, rajta Nagy-Magyarország térképével, és a felírat: „Ezért harcolunk!” Volt e reménytelennek tűnő helyzetben?

Olyan iszonyú mennyiségű okirat-halmaz, információ gyűlt össze, amelynek a redszerezése, a lényeg kiszűrése néha lehetetlen vállalkozásnak tűnt. Többször is éreztem azt, hogy az anyag rám szakad és eltemet, persze másnap újra, meg újra fel kellett állni.

A kutatás befejezése után másképp látja - e a város múltját?

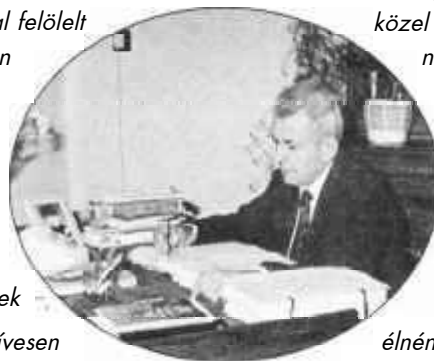
Teltétlenül. Évtizedekig azt akarták elhitetni velünk, hogy a történelmünk 1945-tel kezdődött. Nos kiderült, hogy a kötet által felölelt

közel 100 évben olyan nagyszerű emberek dolgoztak ezért a településért jegyzők, gi bírók, zók és rű emberek

ma is szívesen Az emberek csodálatos

élet zajlott, egyletek,

körök, sportegyesületek működtek, a fennmaradt fényképek, visszaemlékezések, jegyzőkönyvek alapján nagyon sikeresen. Találunk bőségesen követésre méltó példát, a már-már elfeledett polgári világban.

Tantalic Béla

összejártak, társadalmi körök, sportegyesületek működtek, a fennmaradt fényképek, visszaemlékezések, jegyzőkönyvek alapján nagyon sikeresen. Találunk bőségesen követésre méltó példát, a már-már elfeledett polgári világban.

MIT NYÚJT A MAI OLVASÓNAK A II. KÖTET?

Kézbe vettem a könyvet és a címben feltett kérdésre kerestem a választ. Ma, amikor a magyar lakosság lassú, de szinte megállíthatatlan fogyását hallunk, olvasunk nap, mint nap, jó volt szembesülni azzal, hogy Lenti lakossága 1870 és 1900 között, harminc év alatt 46%-kal, a század fordulótól 1949-ig 108%-kal, a nyolcvan év alatt több mint háromszorosára gyarapodott. Érdekesség,

Zsúpos boronaház a XIX. század végéről

hogy 1880-ban - míg a lakosság 99,7%-a beszélt magyarul, addig - 5,1% német, 1,0% horvát, szerb és 0,2% egyéb nemzetiség lakik a faluban. 1920-ra a nemzetiségi lakosok aránya 0,62%-ra csökkent. 1869 és 1949 között dinamikusán nőtt az épülő lakások száma, ami meglepő, hogy a legnagyobb éves gyarapodás 1930-ban következett be, a nagy válság idején amikor is 141 lakás épült. Ezzel együtt javult az életnívó, míg a korszak elején egy lakásban átlagosan 7,2 fő élt, addig ez a mutató 1941-re 5,2 főre csökkent, noha a lakások 65,3%-a egyszoba-konyhás csupán.

1928-ban épült meg az első önálló orvosi rendelő, lakással, 1937-ben az első Zöldkeresztes Egészség ház, védőnői szolgálattal, és közfürdővel. 1935-ben a vár és a vízmalom közötti Kerka szakaszon községi strandfürdőt létesítettek, a víz magasságát a malom zilipijével szabályozták. A körjegyzőség megalakulásával, 1895-ben tette meg

az akkor Nova
tozó település
pést egy
közigaz-
rang
séhez.
sleges
jegyzői
Béla és
Hún Béla)
a falu korsze-
utakat építették,
kittattak ki, villany-

Höhn Béla

járáshoz tar-
- z első lé-
magasabb
gatási
eléré-
Tehet-
kör-
(Höhn
fia
sokat tettek
rúsításáért,
házhelyeket ala-
hálózat létesült,

megteremtették az ipar kialakulásának feltételeit. Lenti fejlődésében fordulópontot hozott, a más összefüggésében tragikus trianoni szerződés. Az Alsólendvai járás székhelye Lendva Jugoszláviához került, a székhely nélkül maradt csonka járás központjává Lentit választották, és 1925-től megkezdte működését a Főszolgabírói Hivatal. Valószínűleg befolyásolta a döntést, hogy herceg

Strandfürdő a Kerkán a 30-as években

Esterházy Hitbizományi uradalom központja is itt székelt. A másik nagy lökést az 1890-ben felavatott Ukk-Szentiván-Csáktornya vasútvonal megépítése jelentette, amely egy önálló vasútállomással ajándékozta meg Lentit. A dokumentumokból kitűnik, hogy már akkor is a legkülönbébb érdek-csoportok csatájában dőlt el a fontos fejlesztések sora; lett volna egy olcsóbb vonal-vezetési lehetőség is délvidék felé, de nyilvánvaló, hogy az Esterházy uradalom tisztviselői Lenti mellett lobbiztak.

Lenti járás erdőszűrése ma is megközelíti a 40%-ot. A fa mindig is meghatározó építő, és alapanyag volt a térségben, erre a hatalmas kincse alapotva jött létre a máig is dolgozó legnagyobb ipari létesítmény a „Fűrészüzem”, amely 1922-23-ban épült, és Kerkavölgye Faipari RT. néven indult, mint vállalkozás. A fejlesztéssel egyidőben két kisvasút vonallal is kialakítottak, - ezek máig is üzemképesek - a nagy erdőterületekről „kisvonattal” szállították (szállítják) a faanyagot.

Figyelmet keltő, szomorú epizódja a könyvnek az 1922-ben alapított Orient Pótkávé RT. története, amely a hercegi birtokokon termelt cikória alapanyagból készített pótkávé. Hét éves nyereséges működés után, sajnos a gazdasági válság elsöpörte, a mamut vetélytárs, a Budapesti Franck Kávégyár megvásárolta, és felszámolta.

A gazdasági tényezők után tárgyalja a könyv a humán élet fejezeteit. Úgy érzem ez a legszínesebb, leglenyűgözőbb része a „történet”-nek. Tizennyolc szervezetről olvashatunk, nyilván ennél sokkal több lehetett. Rengeteg színjeloadásról tudunk, közöttük még Shakespeare-t is játszottak. Igen nagy becsben tartották a jó könyveket, előkerültek olyan épen megőrzött példányok is, amelyekben az 1893-ban alakult Lenti Olvasókör bélyegzője mellé végül a MKP Lenti Szervezetének bélyegzője került. (Lenti története II. kötet kapható a Lenti Városi Könyvtárban).

LACKNER LÁSZLÓ

Színjátékosok 1931-ből